

Univerzitet Crne Gore

Filološki fakultet

Vijeću Filološkog fakulteta

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta broj: 01-325/1 od 27. 02. 2023. imenovana je Komisija za ocjenu master rada pod nazivom „Strategije prevođenja imena i nadimaka u izabranim djelima Džonatana Svifta, Čarlsa Dikensa i Ričarda Adamsa“ kandidatkinje Darinke Jovanović (broj indeksa 9/22), Studijski program Prevodilaštvo – Engleski jezik, u sljedećem sastavu: prof. dr Igor Ivanović, mentor, prof. dr Marijana Cerović, članica i prof. dr Saša Simović, članica.

Komisija Vijeću podnosi izvještaj o ocjeni master rada.

Izvještaj o ocjeni master rada

Master rad kandidatkinje Darinke Jovanović pod naslovom „Strategije prevođenja imena i nadimaka u izabranim djelima Čarlsa Dikensa, Džonatana Svifta i Ričarda Adamsa“ predstavlja detaljnu analizu prenosa imena i nadimaka iz jednog jezičkog i kulturnog konteksta u drugi. Rad je strukturiran na način da čitaocu pruža uvid u teorijske i praktične aspekte prevođenja, sa posebnim naglaskom na književna djela tri poznata autora.

U uvodu master rada Darinke Jovanović, detaljno se istražuje uloga imena u književnosti kao sredstvo koje autori koriste za dodavanje dubine i značenja svojim likovima i narativima. Jovanović započinje uvod citatom Vilijama Šekspira: „What's in a name? That which we call a rose by any other word would smell as sweet.“ Ovaj citat služi kao snažan uvod u temu rada, naglašavajući kako, iako možemo da promijenimo ime nečemu, njegova suština ostaje ista. Međutim, Jovanović ističe da, iako suština može da ostane ista, percepcija i značenje imena mogu značajno da variraju u različitim kulturološkim i jezičkim kontekstima, što predstavlja izazov za prevodioce. Jovanović naglašava kako imena nijesu samo sredstva za prepoznavanje, već često nose dodatne konotacije i simbolike koje mogu da budu ključne za dublje razumijevanje teksta. Imena likova mogu da odražavaju njihove osobine, sudbinu ili čak ironiju unutar narativa, što prevodilac mora vješto da prenese u ciljni jezik. Autorka potom uvodi glavnu temu svog rada: analiza strategija prevođenja imena i nadimaka u izabranim djelima Čarlsa Dikensa, Džonatana Svifta i Ričarda Adamsa. Objasnila je svoju motivaciju za izbor ove teme, istakavši kako je prevođenje imena posebno izazovno zbog njihove svojstvene višeznačnosti i kulturoloških implikacija. Uvod završava pregledom strukture rada, najavljujući kako će rad biti podijeljen na više ključnih segmenata: teorijsku osnovu koja razmatra različite pristupe prevođenju imena, detaljnu analizu kako su imena prevedena u konkretnim književnim djelima, te diskusiju o izazovima i ograničenjima sa kojima se prevodioci suočavaju. Jovanović jasno navodi da će se u radu koristiti kombinacija teorijskog istraživanja i praktične analize kako bi se pokazalo kako teorijski koncepti

prevođenja funkcionišu u praksi. Uvod u master rad postavlja jasne temelje za detaljno i metodično istraživanje koje slijedi, uz naglašavanje značaja i složenost prevođenja imena u književnosti i pružanje detaljnog pregleda kako se ovi prevodilački izazovi rješavaju u praksi.

U poglavlju „Teorijska osnova“ master rada Darinke Jovanović, autorka se bavi različitim teorijskim pristupima koji objašnjavaju kako i zašto se imena i nadimci prevode na određene načine u književnim djelima. Ovo poglavlje služi kao osnova za razumijevanje kako lingvističke teorije i prakse prevođenja mogu da utiču na percepciju i prijem prevedenih imena u različitim kulturama. Jovanović započinje poglavlje definicijom imena, navodeći radove više lingvista, uključujući Džona Ketforda, koji prevođenje definiše kao „zamjenu tekstualnog materijala na jednom jeziku ekvivalentnim tekstualnim materijalom na drugom jeziku“. Ova definicija odražava osnovnu funkciju prevođenja, ali Jovanović ističe da imena često imaju dodatne slojeve značenja koji mogu da zahtijevaju složenije pristupe od jednostavne zamjene. Autorka se potom osvrće na različite akademske discipline koje proučavaju imena, posebno izdvajajući književnu onomastiku – područje koje se bavi proučavanjem imena u književnim djelima. Jovanović detaljno razmatra kako imena mogu da odražavaju i oblikuju likove, te kako se mogu koristiti za pojačavanje tematskih i narativnih aspekata djela. Pored književne onomastike, Jovanović se oslanja na teorije prevođenja koje se bave problematikom prevođenja imena. Ona navodi rad Teo Hermansa koji razmatra imena kao vlastite ili zajedničke imenice, objašnjavajući da kada imena postanu semantički zasićena, mogu da se prevode kao i ostali jezički termini. Hermans predstavlja koncept „semantizacije imena“, koji navodi da kada imena steknu dodatna značenja u kontekstu izvornog jezika, ona mogu i trebaju da budu prevedena kako bi se ta značenja sačuvala u prevodu. U daljem tekstu, Jovanović razmatra četiri strategije koje Hermans predlaže za prevođenje imena: kopiranje, transkripcija ili transliteracija, zamjena imena i doslovno prevođenje. Svaka od ovih strategija se detaljno analizira, sa primjerima koji pokazuju kada i kako se svaka strategija najbolje koristi u praksi prevođenja. Poglavlje „Teorijska osnova“ završava razmatranjem kako kulturni i kontekstualni činioci utiču na izbor strategije za prevođenje imena, naglašavajući značaj razumijevanja ciljne kulture i publike u postupku prevođenja. Jovanović naglašava da prevodilac mora da bude svjestan kako semantička zasićenost imena može da bude različito protumačena u različitim kulturama, što može da zahtijeva prilagođavanje prevođenja kako bi se osiguralo da ciljna publika može da razumije i cijeni suptilnosti izvornog teksta. Ovo poglavlje pruža detaljan uvid u teorijske pristupe prevođenju imena, postavljajući okvir za praktičnu analizu konkretnih primjera iz književnih djela koja slijede u radu.

U poglavlju „Analiza korpusa“, detaljno se analiziraju strategije prevođenja imena i nadimaka u izabranim djelima Čarlsa Dikensa, Džonatana Svifta i Ričarda Adamsa. Ovo poglavlje predstavlja srž rada, gdje se teorijski okviri iz prethodnog poglavlja primjenjuju na konkretne tekstualne primjere koji pokazuju kako se teorija prevođenja manifestuje u praksi. Jovanović počinje sa detaljnim pregledom književnih djela koja su predmet analize, uključujući „Guliverova putovanja“ Džonatana Svifta, „Oliver Twist“ Čarlsa Dikensa i „Brežuljak Voteršip“ Ričarda Adamsa. Za svako djelo, Jovanović iznosi osnovni kontekst

djela, opisuje konkretne izazove vezane za prevođenje imena unutar djela i raspravlja o strategijama koje su prevodioci koristili.

Za Swiftova „Guliverova putovanja“, Jovanović analizira kako su fantastična imena i termini izmišljenih mjesta i likova prevedeni u ciljnom jeziku. Naglasak stavlja na to kako prevodioci održavaju ravnotežu između očuvanja izvorne zvučnosti i toga da imena ostaju razumljiva i značajna za čitaoce na ciljnom jeziku. Analiza uključuje primjere transkripcije i prilagođavanja, gdje se izvorna imena prilagođavaju fonetskim i kulturnim očekivanjima ciljnog jezika.

U analizi „Olivera Twista“ Čarlsa Dikensa, Jovanović se usredsređuje na to kako su prevedena imena koja odslikavaju društvena svojstva i pojedinačne osobine likova. Ona raspravlja o izazovima koje predstavljaju imena poput „Artful Dodger“ ili „Fagin“, koja nose posebnu konotaciju i karakterizaciju. Autorka prikazuje različite pristupe koje su koristili prevodioci, uključujući doslovno prevođenje, zamjenu i stvaranje novih imena koja odgovaraju kulturnom kontekstu ciljnog jezika.

Za Adamsa i njegov roman „Brežuljak Voteršip“, Jovanović istražuje kako su imena životinja, koja su ključna za narativ i tematski sadržaj, obrađena u prevodima. Imena poput „Hazel“ i „Fiver“ zahtijevaju posebnu pažnju kako bi se očuvala njihova simbolična i emotivna težina u prevodu. Jovanović detaljno analizira kako prevodioci koriste strategije poput prilagođavanja i stvaranja paralelnih imena koja zadržavaju izvorni emotivni i simbolični učinak.

Na kraju poglavlja, Jovanović sumira izazove i strategije koji su istaknuti kroz analizu, naglašavajući važnost stvaralačkog i kontekstualno osviješćenog pristupa u prevođenju imena. Ona zaključuje da iako nema univerzalnog rješenja za prevođenje imena, duboko razumijevanje izvornog teksta, zajedno sa osjećajem za ciljnu kulturu i jezik, može da vodi uspješnim i smislenim prevodima. Kroz ovu detaljnu analizu, Jovanović učinkovito pokazuje kako se teorijske pretpostavke mogu primijeniti u praksi, nudeći dublje razumijevanje složenosti i nužnosti prilagođavanja u postupku prevođenja.

U poglavlju „Diskusija“ master rada Darinke Jovanović, raspravlja se o ključnim nalazima iz analize korpusa, izazovima u prevođenju imena, kao i o strategijama koje bi prevodioci mogli da koriste za poboljšanje kvaliteta prevoda. Diskusija se zasniva na prethodno sprovedenoj analizi tri književnih djela i služi kao most između konkretne analize i zaključaka na kraju rada. Dalje, Jovanović detaljno opisuje kako se prevodioci suočavaju sa nizom izazova kada je riječ o prevođenju imena, posebno kada imena nose bogatu simboliku ili su ključna za razumijevanje likova i radnje. Ona prepoznaje probleme poput:

1. očuvanja kulturne specifičnosti: imena često nose određene kulturne i istorijske konotacije koje mogu da budu teško prenosive u drugi jezički i kulturni kontekst.
2. očuvanja značenja: imena u književnim djelima često su više od pukih oznaka i mogu da impliciraju osobine likova, njihovu sudbinu ili čak ironiju. Prevođenje takvih imena zahtijeva ne samo lingvističke, već i semantičke vještine kako bi se očuvalo izvorno značenje.

3. doživljaja čitalaca: Jovanović ističe kako prevođenje imena može znatno da utiče na to kako čitaoci doživljavaju likove. Prevodilačke odluke mogu da utiču na saosjećanje, razumijevanje i povezanost čitalaca sa likovima. Autorkina diskusija takođe istražuje različite strategije koje prevodioci mogu da koriste kako bi učinkovito preveli imena. Jovanović preporučuje sljedeće pristupe, ilustrirajući ih primjerima iz prethodnih analiza:

1. transliteracija i prilagođavanje: u nekim slučajevima, imena se mogu jednostavno fonetski prilagoditi kako bi se očuvala njihova izvornost i učinila razumljivijima u ciljnoj kulturi.

2. stvaralačka zamjena: kada neposredni prevod ili transliteracija ne uspijevaju da prenesu dublje značenje imena, Jovanović sugerše da prevodioci treba da koriste stvaralačku zamjenu, gdje mogu da izaberu ili čak stvore nova imena koja će da odražavaju duh i ton izvornika.

3. doslovno prevođenje: za imena koja imaju jasno značenje ili su opisna, doslovno prevođenje može da bude najučinkovitiji pristup. Ova strategija može da bude posebno korisna kada imena igraju ključnu ulogu u razumijevanju narativa ili teme.

U zaključnom poglavlju master rada Darinke Jovanović, autorka sumira ključne nalaze i razmišljanja iz svog istraživanja o strategijama prevođenja imena i nadimaka u izabranim književnim djelima Čarlsa Dikensa, Džonatana Svifta i Ričarda Adamsa. Zaključak nudi sintezu teorijskih i praktičnih uvida dobijenih kroz rad i govori o značaju i implikacijama ovih nalaza za teoriju prevođenja i praksu. Jovanović ističe da prevođenje imena zahtijeva duboko razumijevanje kako izvornog teksta tako i ciljne kulture. Imena nijesu samo lingvistički simboli, već i nosioci kulturoloških, kontekstualnih i karakteroloških značenja. U svom radu, pokazala je kako različite strategije prevođenja, uključujući transliteraciju, prilagođavanje, stvaralačku zamjenu i doslovno prevođenje, mogu da utiču na to kako su imena prenesena i kako su prihvaćena od strane čitalaca iz ciljne kulture. Autorka naglašava značaj objedinjavanja teorijskog znanja i praktičnih vještina u prevođenju. Ona predlaže da prevodioci trebaju da budu više od „običnih“ prevodilaca. Moraju da budu i kulturološki posrednici sposobni za tumačenje i prilagođavanje teksta na način koji poštuje izvorni duh dok istovremeno čini tekst pristupačnim i relevantnim za novu publiku.

Jovanović takođe navodi ograničenja svog istraživanja, kao što je njena usredsrijeđenost na samo tri autora i tri književna djela, što možda ne odražava širu sliku izazova u prevođenju književnih imena. Takođe ističe potrebu za daljim istraživanjima koja bi uključila veći i raznovrsniji korpus tekstova, kao i istraživanja koje bi mogla da obuhvate intervju sa prevodiocima kako bi se dobilo bolje razumijevanje praktičnih problema sa kojima se suočavaju.

Cjelokupni rad Darinke Jovanović pokazuje kako pažljiva analiza i razumijevanje teorijskih i praktičnih aspekata mogu da doprinesu boljem prevođenju književnih djela, čime se omogućuje da suptilnosti izvornih tekstova budu dostupne i publici na drugim jezicima.

Imajući u vidu sve navedeno u ovom izvještaju, komisija predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati izvještaj i odobri javnu odbranu master rada kandidatkinje Darinke Jovanović.

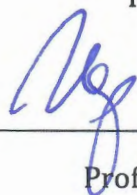
UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 16.05.2024.

ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRIJEDNOST
01	659/4		

Komisija

Prof. dr Igor Ivanović, mentor

Prof. dr Marijana Cerović, članica

Prof. dr Saša Simović, članica

